

Dr Rudolf Tamm – 125 aastat sünnist

Ivar-Olavi Vaasa – TÜ füsioloogia instituut

Eesti Vabariigi algaastate arst-kond kuulus enamikus maalt pärit esimese põlvkonna haritlaskonna hulka. Nii oli see ka Rudolf Tammega, kes sündis 29. mail 1886. aastal tollases Võru maakonnas Perivallas Meemaste külas Soe talus.

Alghariduse sai ta Perivalla algkoolis, aastatel 1899–1905 õppis Võru linnakoolis ning 1909. aastal lõpetas eksternina Tartu Aleksandri gümnaasiumi. Aastatel 1909–1915 õppis Tartu Ülikoolis arstiteadust, kuid seoses Esimese maailmasõja puhkemisega ja sõjaväkke mobiliseerimisega jõudis ülikooli lõpueksamini alles 1921. aastal. Aastatel 1915–1918 tegutses ta arstina maailmasõjas ning 1919–1920 Eesti Vabadussõjas.

1919. aasta 23. septembril kinnitas Tartu Ülikooli nõukogu Rudolf Tamme füsioloogia õppetooli nooremassistendi kohusetäitjaks. Ta oli seega esimeseks eesti soost füsioloogiaõppejõuks eesti ülikoolis. Tartu Ülikooli füsioloogia instituudis töötas R. Tamm assistendi ja vanemassistendi ametikohal kuni 1924. aastani. Akadeemiliselt kuulus ta Eesti Üliõpilaste Seltsi. 1926. aastal valiti dr Rudolf Tamm Tartu linna kooliarstiks, kellena ta töötas kuni 1940. aastani. Aastatel 1924–1941 oli ta osalise koormusega kooliarst ja tervishoiuõpetaja ka mitmes Tartu koolis, sh Tartu Õpetajate Seminaris, Tartu Vene Gümnaasiumis, Treffneri Gümnaasiumis ja Tartu Pimedate Koolis. Edasi töötas ta arstina kodutalus Meemastes, kuuludes Võru ambulatooriumi koosseisu.

Rudolf Tamme teadustöö füsioloogina toimus professor Aleksander Lipschützi juhendamisel ning käsitles sugunäärmete talitluse eksperimentaalset uurimist. Rudolf

TÜ esimene eesti soost füsioloogiaõppejõud dr Rudolf Tamm (1886–1946).

Tamm oli mitmekülgsete huvidega arst, kes osales nii kirjas kui ka sõnas Eesti Vabariigi tervishoiupoliitika kujundamises, karskusliikumises ja hariduspoliitikas. 1924. aasta 24. mai Postimehes avaldas ta artikli „Mineviku tegelased – oleviku juured”, kus ta tõstatas Eesti ajaloo uurimise rajaja Villem Reimani monumendi püstitamise vajaduse. Ta lõpetas oma kirjutise lausega: „Hoolitsegem oma juurte eest – et kasvada võiks tüvi ja õitseda latv!”

Dr. R. Tamme tervishoiuartiklite temaatika on väga mitmekesine. 1921. aastal hoiats ta omavalitsusi eelmisel aastal Võrumaad laastanud verise kõhutõve kordumise võimaluse eest ning andis soovitusi nii taudi vältimiseks kui ka selle vastu tegutsemiseks taudi puhkemise korral. 1924. aasta Postimehes nr

140 artiklis “Tiisikus kui rahvusliku varanduse hävitaja” võrdles ta Vabadussõjas langenute arvu aastatel 1922 ja 1923 tiisikusse surnute arvuga ning tõdes nende ligikaudse võrdsuse tõttu, et „sõda kestab!”.

Füsioloogi ja arsti sümbioos kajastub dr R. Tamme artiklites organismi kaitsemehhanismidest külma korral ning vitamiinidest kui uutest toiduollustest. Sel teemal pidas ta 6. augustil 1922 loengu üksnes meesteauditooriumile. Kas seda mitte ei tuleks pidada androloogia esimeseks sammuks Eestis? Kuna R. Tamm oli Tartu linna kooliarst, oli laste tervishoiuküsimuste käsitlemine artiklites, raadiolöngutes ja ettekannetes tema üheks meelistegevuseks. Siinkohal olgu näitena toodud mõnede ülesastumiste teemad: „Koolinoorte kasvamine ja arstid”, „Kõik õpilased suveks maale”, „Koolide ekskursionid ei tohiks mitte väga väsitavad olla”, „Arsti arvamusi õpilaste töökoormast praegusaja koolis”.

Dr Rudolf Tamm nägi oma eluajal riigikorra vahetumist tervelt kuuel korral. Ta oli Eesti Vabariigi ja rahvusülikooli sünni ja kujunemise juures, andes sellesse oma panuse. Ta armastas oma kodu ja kodumaad ning perekonda. 1941. aasta 12. juuni öösel kell 00.15 kirjutas ta oma päevikusse: “Oh sa õnnis kaunis Põhjala suvi oma valgete öödega! Ei tahaks teist küll kunagi lahkuda.”

Rudolf Tamm suri 14. aprillil 1946 oma kodutalus ja on maetud Põlva kalmistule.

Peaaegu oma vanaisa mälestust kalliks ja meenutan teda tänutundega!

ivar-olavi.vaasa@ut.ee